

Jeanne d'Arc – la Pucelle d'Orléans - fylder 600 år

Jeanne d'Arc blev født den 6. januar 1412 i Domrémy i Lorraine i Frankrig. På det tidspunkt var Frankrig splittet og hærget af Hundreårskrigen. 17 år gammel satte Jeanne sig i hovedet, at hun ville samle Frankrig og gøre Charles VII til legitim konge. Hun opsøgte kongen i Chinon og genkendte ham, selv om hun aldrig havde set ham før.

Jeanne og krigen

Hundreårskrigen er en betegnelse for en række krige mellem England og Frankrig 1337-1453. Da Jeanne dukkede op, var alle områder i det nordlige Frankrig tabt til England, men Jeannes indgriben betød et vendepunkt.

Hun fik lov at deltage i krigshandlingerne mellem franskmænd og englændere iklædt en rustning og udstyret med et sværd (som hun ikke brugte) og et banner med inskriptionen Jhesus Maria. Hun spillede en betydelig rolle ved befrielsen af Orléan, og hun holdt sit indtog i byen den 8. maj 1429. Lige siden er hun blevet fejret i byen på denne dag – bortset fra en periode fra 2. halvdel af det 17. århundrede til Den franske Revolution. Efter en række andre sejre fik hun kongen kronet og salvet i katedralen i Reims den 17. juli samme år. Denne begivenhed er udødeliggjort af maleren J.A.D. Ingres (1780-1867).

Derefter skiftede Jeannes krigsheld. Først blev hun såret den 8. september, og året efter den 24. maj, blev hun taget til fange ved Compiègne og udleveret til englænderne. Disse ville ikke bare have hende dræbt, men dømt for hekseri for derved at miskreditere Charles VII. Derfor fulgte den lange retssag i Rouen, som var i englændernes hænder. Retssagen endte med, at Jeanne blev dømt som kætter og for at iføre sig mandsklæder, og hun blev brændt den 30. maj 1431.

Af processen fremgår det, at Jeanne havde ladet sig lede af 'stemmer', som hun tilskrev sankt Michael, sankt Marguerite og Sankt Catherina.

Krigen mellem franskmændene og englænderne blev afsluttet med en fransk sejr ved Castillon i 1453. Hermed var Frankrig og monarkiet konsolideret.

I 1456 blev Jeannes sag efter Kongens ønske genoptaget. Denne sag førte til, at Jeanne blev rehabiliteret, og hendes tidligere dommere blev kendt ulovlige.

Myten skabes

Mindet om Jeanne levede længe og blev holdt i live af mindefester i blandt andet Bourges, Orleans og Domrémy. Det fortonede sig dog i en periode, indtil det genopstod med fornyet værdi i det 19. århundrede., hvor Orléans blandt andet genoptog mindefesterne for hende (1803). Det var romantikken med dens interesse for Middelalderen, historien og kristendommens væsen, der for alvor trak Jeanne d'Arc-figuren frem i lyset igen. Hos historikeren Jules Michelet bliver hun ligefrem selve inkarnationen af Frankrig.

I senere fortolkninger bliver Jeanne et symbol for modstand mod besættelsesmagten, for national genfødsel og et billede på heroisme.

Statue ved Kathedralen i Reims

Jules Michelets Jeanne

Michelet er ophavsmand til den berømte sætning; 'Frankrig er en person'. For ham inkarnerer denne person sig i virkelige personer, som bliver myter. Det sker med Jeanne, denne datter af *folket og krigsjomfru*. Michelet lægger vægt på tre ting; hendes patriotisme, hendes tankefrihed og lidelseshistorien, som han ser som en gentagelse af Jesu passion og dermed som Frankrigs forløsning.

Jules Michelet og historikeren Jules Quicherat lægger grunden til den opftelse af Jeanne som *la sainte de la patrie*, som bliver fremherskende fra 1850 og fremefter.

Helgen og national helt

I 1869 anmoder biskoppen i Orleans om, at Jeanne kanoniseres, og i 1884 fremkommer der forslag om, at hun bør fejres ved en national fest. Efter nederlaget i 1870 søger man trøst i hende som 'l'Ange de la revanche'. Alle er enige om at dyrke og fejre hende som patriot, men ikke alle om at hun er en helgen.

Den 1. Verdenskrig fejrer uenigheden mellem klerikale og antiklerikale af vejen, Jeanne er et fælles symbol for det truede fædreland.

Højdepunktet i Jeanne-dyrkelsen nås med Maurice Barrès. Han mobiliserer hende mod tyskerne, og det er ham, der i 1920 ved en parlamentsafstemning (24. juni) får gennemført, at Jeanne skal fejres ved en national fest.

Men kirken var kommet først ved i 1894 at erklære Jeanne *Vénéritable*, i 1909 *Bienheureuse* og i 1920, den 16. maj, *Sainte et patronne de la France*.

Selv i skolestriden i Frankrig var Jeanne hævet over uenighederne og anerkendt som et fælles symbol.

Og dog! Jeanne tages til indtægt for begge sider af det politiske spektrum i Frankrig. Tydeligst er dette nok under 2. Verdenskrig, hvor Vichytilhængerne identificerede Pétain med hende, mens alle andre så hende som et symbol for modstandsfolkene. De Gaulle refererede til hende gennem Lorrainekorset.

Også senere har man set en sådan polarisering omkring Jeanne-skikkelsen. Le Pen og Le Front national genoptog i 1979 *Action française*s tradition med at fejre deres helgen foran Frémiets forgyldte statue af Jeanne på Place des Pyramides i Paris. Denne fejring nåede i 1988 og nogle år derefter et højdepunkt med stor tilstrømning af partimedlemmer fra hele Frankrig.

Heroverfor hævdede det officielle Frankrig ved sin tilstedeværelse ved Jeanne-festen i Orléans den 8. maj Jeannes betydning for alle franskmænd som grundlaget for en del af deres kollektive identitet. Det skete f. eks. i 1990, hvor den daværende socialistiske premierminister Michel Rocard brugte sin tale som en veritabel lektion i forskellen på national identitet og ekstremistisk nationalisme.

Uddrag af : Inge Degn: 'Marianne og Jeanne d'Arc. Hvem er de og hvem bruger dem?'. *Politisk tegnsætning*, red. Af Ernst-Ulrich Pinkert, Aalborg Universitetsforlag 1991.

Og også i dag søger politikerne at hente kraft fra dette nationale symbol. Både Mitterand og Chirac tog del i festen for Jeanne i Orléans den 8. maj, mens de var præsidenter. For Sarkozy, som i dag tager til Domrémy-la-Pucelle for at hylde Jeanne, symbolet for 'La France qui résiste' er 600året for Jeannes fødsel en kærkommen lejlighed til at mobilisere franskmændene i en krisetid.

© Inge Degn